

Til Universitetsstyret
Fra Universitetsdirektøren

Sakstype: Vedtakssak

Møtesaksnr.: V-sak 8

Møtenr. 2/2013

Møtedato: 12.mars 2013

Notatdato: 28.februar 2013

Arkivsaksnr.: 2011/9404

Saksbehandler: Johannes Falk
Paulsen

SAKSTITTEL: Utskillelse av Nasjonal institusjon - NI - fra UiO / Senter for menneskerettigheter SMR

Hovedelementer i saken

Det vises til orienteringssak til styremøte den 24. april 2012, samt den 4. desember 2012 angående utskillelsen av Nasjonal institusjon - NI - fra UiO / Senter for menneskerettigheter - SMR.

Den rollen som pådriver- og tilsynsorgan som en NI i dag ventes å ha, er ikke forenlig med universitetsrollen. Dette er også i samsvar med de erfaringer som SMR har med NI funksjonen.

Den 16. november 2012 ble det gjennomført et møte mellom UiO og Utenriksdepartementet hvor blant Rektor og Utenriksministeren deltok. Møtet klargjorde at det alle parter ser nødvendigheten av er en utskillelse av NI fra UiO. Fra UiO sin side ble det påpekt at arbeidet med menneskerettigheter ikke skal svekkes ved UiO selv om NI skilles ut. UiO ønsker å se på samlokaliseringsløsninger hvis dette er ønskelig fra NI sin side, samt tilby tjenester som bibliotek og lignende.

Det har vært gjennomført et informasjonsmøte med de ansatte ved NI, og gjennomført møter med lokale tillitsvalgte ved Det juridiske fakultet. Informasjonsmøte med sentrale hovedtillitsvalgte avholdes før styremøtet, referat ettersendes.

Forslag til vedtak:

Senter for menneskerettigheters funksjon som Nasjonal institusjon (NI) avvikles senest 31.06.2014.

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Johannes Falk Paulsen
ass. HR-direktør

UNIVERSITETET I OSLO
UNIVERSITETSDIREKTØREN

Vedlegg:

Styrenotat til styremøte den 24. april 2012

Styrenotat til styremøte den 04. desember 2012

Referat fra informasjonsmøte med tjenestemannsorganisasjonene den 15. januar 2013 på det juridiske fakultetet.

Referat fra informasjonsmøte med tjenestemannsorganisasjonene den 01.03.12 ettersendes.

Til Universitetsstyret
Fra Universitetsdirektøren

Sakstype: Orienteringssak

Møtesaksnr.:

Møtenr. 4/2012

Møtedato: 24. april 2012

Notatdato: 02. april 2012

Arkivsaksnr.: 2011/9404

Saksbehandler: Johannes Falk
Paulsen

SAKSTITTEL: Utskillelse av Nasjonal institusjon - NI - fra UiO / Senter for menneskerettigheter SMR

Hovedelementer i saken

Et utvalg oppnevnt av Utenriksdepartementet 23.06. 2010 for å gjennomgå SMRs rolle som Nasjonal institusjon for menneskerettigheter i Norge (NI). Utvalgets hovedkonklusjon er: Det foreslås at NI skilles ut fra UiO/SMR og at det opprettes en egen menneskerettighetskommisjon etter mønster fra andre europeiske land for å ivareta oppgavene som Norges NI. SMRs styre har i møte 17. mars og ekstraordinært styremøte 28. mars støttet prinsippet om utskillelse av NI fra SMR, men har ikke tatt standpunkt til hvilken alternativ NI-modell norske myndigheter bør velge. Det juridiske fakultet støtter konklusjonen til SMR. UiO er i dialog med med KD og UF for å sikre en god og forsvarlig prosess rundt utskillelsen av NI fra UiO , samtidig som man vil bidra til å sikre en velfungerende Nasjonal institusjon i Norge.

Vedlegg: Notat

TIL
UNIVERSITETSSTYRET

Utskillelse av Nasjonal institusjon – NI – fra UiO / Senter for menneskerettigheter SMR

Bakgrunn for opprettelse av NI

FNs Menneskerettighetskommisjon resolusjon 1992/54 og FNs Generalforsamling resolusjon 48/134, 1993 (Parisprinsippene) anbefaler statene å opprette en uavhengig nasjonal institusjon for menneskerettigheter, med hovedformål å bistå med rådgivning, utredning og informasjon knyttet til implementering av de internasjonalt vedtatte menneskerettighetene.

Kongelig resolusjon av 21. september 2001 oppretter Norsk senter for menneskerettigheter (SMR) som Norges Nasjonale institusjon for menneskerettigheter, som en oppfølging av Norges forpliktelser etter Paris-prinsippene. Som Nasjonal institusjon skal SMR bidra til større bevissthet om og bedre oppfyllelse av de internasjonalt vedtatte menneskerettighetene i Norge.

SMR er godkjent som Nasjonal institusjon av en internasjonal koordineringskomité underlagt FNs høykommissær for menneskerettigheter. Dette har skjedd under forutsetning av at senteret kan dokumentere finansiell autonomi. På denne bakgrunn er det fra 2007 foretatt en rammeoverføring bevilgede midler fra Kunnskapsdepartementet til Utenriksdepartementets budsjett. Midlene skal øremerkes driftsbudsjettet til SMR.

De nasjonale institusjoner for menneskerettigheter sorterer under FNs Høykommissær for menneskerettigheter i Genève (OHCHR).

FNs Høykommissær for menneskerettigheter i Genève innehar sekretariatet for de nasjonale institusjoner for menneskerettigheter: National Human Rights Institutions Forum.

Dagens situasjon

Et utvalg oppnevnt av Utenriksdepartementet 23.06. 2010 for å gjennomgå SMRs rolle som Nasjonal institusjon for menneskerettigheter i Norge (NI) leverte sin rapport på 116 sider 15. mars d.å. til Utenriksdepartementet og SMR. Utvalget ble ledet av førsteamanuensis Nora Sveaas og besto ellers av høyesterettsadvokat Ketil Lund og Birgitte Kofoed (Danmark), med Gunnar Ekeløve-Slydal (visegeneralsekretær i Helsingforskomiteen) som sekretær. Utvalget gjennomførte ca. femti intervjuer med relevante norske institusjoner og enkeltpersoner og hadde møte med sekretariatet for nasjonale menneskerettighetsinstitusjoner ved FNs

Høykommissariat for menneskerettigheter. I tillegg har nasjonale institusjoner i andre europeiske land blitt bedt om å kommentere utvalgets utkast til rapport. Selv om gjennomgangen ble gjort på anmodning fra SMR (i brev 21. desember 2009) og koordinert med Senteret, må det understrekes at utvalgets vurderinger, konklusjoner og anbefalinger er utvalgets egne.

To hensyn var sentrale for at SMR ba om gjennomgangen: For det første har SMR opplevd betydelige institusjonelle utfordringer og indre spenninger knyttet til dobbeltrollen som NI og grunnenhet ved Universitetet. For det andre skal SMRs status som nasjonal institusjon reakkrediteres av FNs organ for nasjonale institusjoner i slutten av mai d.å. Dokumentasjon fra SMR sammen med den eksterne gjennomgangen er oversendt til FN. Direktør Nils Butenschøn som har ansvar for begge rollene, ønsket å bruke denne anledningen til en åpen gjennomgang av NI-rollen der også alternativer til universitetstilknytningen måtte vurderes.

Utvalgets hovedkonklusjon er nå klar: Det foreslås at NI skilles ut fra UiO/SMR og at det opprettes en egen menneskerettighetskommisjon etter mønster fra andre europeiske land for å ivareta oppgavene som Norges NI. SMRs styre har i møte 17. mars og ekstraordinært styremøte 28. mars støttet prinsippet om utskillelse av NI fra SMR, men har ikke tatt standpunkt til hvilken alternativ NI-modell norske myndigheter bør velge.

Nærmere om utvalgets rapport

Kjernen i utvalgets mandat var å vurdere i hvilken grad SMR fungerer tilfredsstillende som Nasjonal institusjon ut fra kriteriene FNs retningsgivende prinsipper for organisering av nasjonale menneskerettighetsinstitusjoner (de såkalte Paris-prinsippene), samt å vurdere alternativer til dagens modell. Utvalget gir en positiv vurdering av SMRs innsats som NI på flere områder, men hovedkonklusjonen er likevel at Norge gjennom SMR ikke har en nasjonal institusjon som imøtekommer dagens krav. Dette knytter rapporten til tre sentrale forhold; dels til det opprinnelige mandatet gitt ved kgl. res. i 2001, dels til et altfor svakt ressursgrunnlag, og – ikke minst – til selve organisasjonsmodellen med en NI organisert som en grunnenhet under et universitet.

Ad mandatet: Paris-prinsippene anbefaler at NI gis sitt mandat ved lov, evt. som bestemmelse i grunnlov, for å markere uavhengighet av utøvende myndighet som NI er ment å overvåke. Når SMR fikk sitt mandat ved kgl. res. (dvs. av utøvende myndighet) var det fordi man den gang anså det som tilstrekkelig å etablere et NI ved å styrke SMR som et nasjonalt kompetansesenter der "overvåkningsfunksjonen" i første rekke skulle ivaretas gjennom forskning og utredning, rådgivning ved høringsuttalelser, informasjonsspredning, samt etter og videreutdanning om menneskerettigheter. I den sammenheng ble universitetstilknytningen sett som en styrke fordi man kunne forvente utredninger, undervisning og råd fra et uavhengig og solid fagmiljø. Som NI ble SMR ikke tillagt individuell klagebehandling eller formell myndighet, med henvisning til at denne funksjonen kan ivaretas av eksisterende ombudsordninger. Det var SMR som helhet, inkludert Senterets omfattende internasjonale programmer, som ble gitt mandat som NI, og styrkingen av grunnbevilgningen (den gang på 5 mill. kr) ble gitt via UiO uten bestemte føringer. Slik fikk Norge, som eneste land i verden, en NI som også var en universitetsinstitusjon. Det bør

understrekes at dette skjedde på et tidlig tidspunkt i den internasjonale utviklingen av slike nasjonale institusjoner og at valg av organisasjonsmodell var ganske åpen.

SMR mottok den v 4.november 2011 brev fra FNs høykommissariat for menneskerettigheter som er sekretariat for den internasjonale koordineringskomiteen for nettverket av Nasjonale institusjoner (ICC). I sitt brev informerer ICCs underkomite for akkreditering (SCA), at Norges Nasjonale institusjon slik den fremstår i dag, ikke fullt ut oppfyller FNs Paris-prinsipper. SCA vil derfor anbefale nedgradering av Norges Nasjonale institusjon fra A-status til B-status i oktober 2012 dersom det ikke innen den tid foreligger dokumentasjon på at institusjonen oppfyller Paris-prinsippene.

UiO er i dialog med med KD og UF for å sikre en god og forsvarlig prosess rundt utskillelsen av NI fra UiO. En sikre og god personal behandling vil bli vektlagt, til orientering er det 6 personer som er ansatt i tilknytning til NI aktiviteter ved SMR. Det er tett samarbeid med universitets ledelse, og det juridiske fakultet samt SMR om denne prosessen.

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Johannes Falk Paulsen
Assisterende HR-direktør

Til Universitetsstyret
Fra Universitetsdirektøren

Orienteringssak

Møtesaksnr.:

Møtenr

Møtedato 04.12.2012

Notatdato: 20. november 2012

Arkivsaksnr.: 2011/9404

Saksbehandler:

Johannes Falk Paulsen

Utskillelse av Nasjonal institusjon - NI - fra UiO / Senter for menneskerettigheter SMR

Det vises til orienteringssak til styremøte den 24. april 2012. Det ønskes med dette å informere om at det har vært kontakt med Utenriksdepartementet i form av møte den 16.11.2012, med rektor, assisterende universitetsdirektør, dekan på det juridiske fakultet og direktør på SMR og politisk ledelse UD.

Møte klargjorde at det alle parter ser nødvendigheten av en utskillelse av NI fra UiO. Fra UiO sin side ble det påpekt at arbeidet med menneskerettigheter ikke skal svekkes ved UiO selv om NI skilles ut. UiO ønsker å se på samlokalisering-løsninger hvis dette er ønskelig fra NI sin side, samt tilby tjenester som bibliotek og lignende.

UiO vil avvente videre arbeide i forhold en tverrdepartemental arbeidsgruppe som skal se på spørsmålet om NI fremtidige status.

Vedlegg: Styrenotat til styremøte den 24. april 2012

Tove Kristin Karlsen
Assisterende universitetsdirektør

Johannes Falk Paulsen
Assisterende HR direktør

Referat fra informasjonsmøte 15. januar 2013

Til stede

Fra arbeidsgiver: Elisabeth Pedersen Lange, Kåre Lilleholt, Teis Daniel Kjelling (på sak 1)
Fra tjenestemannsorganisasjonene: Aina Larsen (Akademikerne), Christian Boe Astrup (NTL),
Gun Hafsaas (FF), Frode Vogelsang (Parat)
Ledende verneombud: Alf Petter Høgberg
Sekretær: Mari Theodorsen

Det var ingen merknader til innkalling eller dagsorden.

Sak 1 Informasjon om avvikling NI

Kåre Lilleholt orienterte på bakgrunn av utkast til styrevedtak som ble sendt ut med innkallingen. Forslaget er at NI skal avvikles som en del av UiO innen utgangen av 2013. Det er enighet om at NI ikke skal fortsette som en del av UiO, og UD arbeider videre med en ny løsning. Utskillelsen vil få konsekvenser for SMR gjennom at oppgaver faller bort. Det er satt i gang en prosess for å vurdere hvilke personer som har oppgaver som faller bort, og om det finnes andre aktuelle oppgaver ved UiO. Resultatet av kartleggingen vil vise om oppsigelse blir aktuelt for noen av stillingene. Fakultetet jobber tett med OPA, og advokatfirmaet Kluge er engasjert for å bistå med saken. Kluge er nå i gang med å se på de konkrete arbeidsavtalene for å vurdere hvilke rettigheter hver enkelt har. Det er allerede avklart at noen av de som har vært lønnet av NI utfører ordinære oppgaver for UiO, og disse vil ikke bli berørt.

Det har vært et møte på SMR der alle berørte har blitt informert om status. SMR er i gang med å avtale individuelle samtaler. De ansatte er orientert om at de kan ha med tillitsvalgt til de individuelle samtalene.

Boe Astrup orienterte om sin posisjon og at han ikke er part i saken. Prosessen har strukket seg over lang tid, og NTL har savnet at UiO som arbeidsgiver har tatt en mer ledende rolle. Det er bra at det nå formelt er opprettet som sak. NTL anmoder om at dette blir sett som en virksomhetsoverdragelse.

Forskerforbundet og Akademikerne støtter NTL i at dette bør sees som en virksomhetsoverdragelse. Det er ønskelig at UiO utøver påtrykk for en avklaring av NIs organisering videre av hensyn til egne ansatte.

Lilleholt orienterte om at rektor i møte med statsråden har sagt at UiO støtter at det opprettes en ny Nasjonal Institusjon, og er villig til å bidra til praktisk tilrettelegging for eksempel gjennom samlokalisering. Om det blir en virksomhetsoverdragelse eller ikke er avhengige av hva UD beslutter om videre organisering. Dersom det blir en virksomhetsoverdragelse vil UiO ivareta sine plikter for å ivareta de ansattes rettigheter.

Det vil bli en ny orientering om status på neste informasjonsmøte. Dersom det skjer noe spesielt vil det bli kalt inn til et ekstra møte.

Sak 2 Informasjon om bemanning i Administrasjonsseksjonen

Elisabeth Pedersen Lange orienterte om at administrasjonsseksjonen har fått tildelt en ekstra 50 % stilling innen personalfeltet.

Tjenestemannsorganisasjonene er positive til den foreslåtte løsningen, men NTL ber om at det sjekkes at 50 % stillingen ikke må lyses ut. Det er ikke behov for drøfting av denne saken.